

א) וי"ה ד. זבחים לב: וע"ש תוס' ד"ה אמר ליה וכו' פי' נטון, ב) ויזמה מג. וס"ג, ג) בשאלמות פרשת שופטים סי' קנא אמת רב הוגא, ד) [לעיל קנא:], ה) ווע"י מ"ש הרא"ש בכורות פ' י' בכור סי' ב' פי' נטון וגם גי' דרב אחא משנחא ע"ש וע"י כך מבין דברי רש"י ד"ה והלכתא וכו' עד סופו, ו) בכורות ד. מז., ז) [מוקפפה רפיטן] לעיל עט:, ח) רש"ל גרס מן הכי ומה שטערד כאן בשם הרשב"א ליטו מכיון אלף כן היא גי' רש"ל מן העו ומתקן הרחל חייב במתנות ככ"י פטור מן המתנות כ"ל וי"כ הרשב"ל לעיל עט ע"כ ד"ל ככ"י פטור ועל הגליון לעיל עט ע"כ השמיט המדפיס גי' הרשב"ל ומדפס י"א מן המ"ש וכו' ע"ש ושגגה היא, ט) [לעיל פ.], י) קדושין ג. בכורים פ"ב [מ"ח], כ) [בכורות פ"ב מ"ח], ל) [לקמן קנא:], מ) [לעיל קנא:], נ) [דוקא בכסן האומר לשראל פטור הוא דפטור משא"כ בשראל ע"י רש"י לקמן קנא. ד"ה חור וכו' ע"ש חור דקמ"ל המתי' דהכא, ס) ב"ק קטו. לקמן קנא. [לעיל קנא:], ע) [דברים יח:], פ) [שמות יג:], ו) [דברים יח:], ק) [ק' ל"ה לה:],

תורה אור השלם

1. וְהָיָה מִשְׁפָּט הַבְּחִינִים מֵאֵת הָעָם מֵאֵת זְבוּחַ הַזֶּבֶחַ אִם שׁוּר אִם שׁוֹה וְהָיָה לְבָדָן הַיּוֹרֵעַ וְהַלְוִיִּים וְהַקֹּהֲלֵי: דברים יח ג

גליון הש"ס

גמ' אהרן ובניו בתביין. ע"י סוטה דף גג ע"ב תוס' מו"ק ד"ה כהן:

הגהות הב"ח

א) גמ' ולמיס והקב"ה כבהמה ור' אליעזר פוטר: ב) שם נחמה אחד שוחט את כולו אין פוטרין לו אלא אחד: ג) רש"י ד"ה לחנק וכו' ששוחט שור ושה קמ"ל:

מטונך. הגעתיך. מש"ה אמרין גבי מנחת כהנת דנאכלת דאהרן

ובניו כתובין בפרשה ויקראו וזאת מורת המנחה הקרב אותה בני אהרן וגו' וכיון דכתיב בזהדיא בני אהרן למעוטי צנות אהרן אבל מתנות לא כתיב בזה אלף כהן גרידאש ומשמע כהן ואפילו כהנת: **ספוס מן**

המפורש. כהן סתם דכתיב גבי

מתנות ממפורש מבני אהרן דכתיב גבי מנחה דמה להלן כהן ולא כהנת דאהרן ובניו כתובין אף הכא כהן ולא כהנת: **דבי ר' אליעזר בן יעקב** **סנא.** בעלמא כהן ולא כהנה אבל כהן דכתיב גבי מתנות אפילו כהנת במשמע מאי טעמא הוי מיעוט כו' דברישיה דקרא כתיב וזה יהיה משפט הכהנים דמשמע כהנים ולא כהנות וכתיב בסיפיה דקרא ונתן לכהן הזרוע וגו' דמשמע נמי כהן למעוטי כהנת ואין מיעוט אחר מיעוט כו': **רב כהנא.** ישראל הוה ואשתו כהנת: **אילן.** מתנתא: **בשניל אשמו.** שהיתה כהנת דס"ל כהן ואפי' כהנת:

הלכתא כוסיה דרב חסדא. דלומר לעיל (דף קז:) המזיק מתנות או שאכלן פטור מלשלם: **והלכתא כרב אדא בר אבהו.** דפטור נמי צנה של ליה מפדיון הבן כבנו של לוי דמתן כהנים ולוים פטורים בפ"ק דבכורות (דף ג:) ואשמעינן רב אדא דלויה כלוי אליבא דמר בריה דרב יוסף דמוקי לה לדרב אדא בר אבהו בפ' יט בכור לנחלה

(שם דף מז.) אפי' אישגרא מישראל דבפטור רחם תלך רחמנאש והרי רחם שילא ממנו לאו דחיוצא הוא ולאפוקי מדרב פפא דמוקים לה דליעצרה מעובד כוכבים אבל איעצרה מישראל בתר אב אזולין ליה וחיוב: **מן הפייש ומן הכזיה פטור מן המסנות.** דשה כתיב^ט) ולא כזי: **מכדי קי"ג.** צאזמו

ואת צנו (לעיל דף פ.) דלענין כסוי הדם ומתנות לא משכחת לה פלוגמייחו דר' אליעזר ורבנן אלף כזזי כו' ר' אליעזר סבר שם ולא מקלף שם: **בגלגא ר' אליעזר דפטר.** כללאים הבא מן המ"ש ומן הכזיה סבירא ליה שם ולא מקלף שם: **איך פלגא לימא ליש.** ישראל לכהן אייתי כו': **מאי חייב נמי.** דקמחייבי רבנן: **חלבו אסור כחלב צממה.** דאזלינן לחומרא ככולהו: **ואם איסא.** דקדאמרת דמחייבי רבנן בחיי מתנות אמאי קמני הכא וחיוב צורע לחיים וקצה דמשמע ככולהו חייב: ומהדר לאו דוקא קמני חייב צורע כו' אלף אידי דתנא רישא דדמו כולו טעון כסוי וחלבו אסור דלא מצי למיתני חיי חיי דהא לא אפשר שחיי חלבו אסור וחיי מותר וה"ג דחיי דמו טעון כסוי וחיי דמו אינו טעון ומשום רישא תנא סופא ולא משום דוקא דה"ה דלינו חייב אלף בחיי מתנות: **שור.** הוה מצי למימר: **לחנק.** דאי לא הוה כתיב אס הוה אמילא דלינו חייבי צמתנות עד שיסחוט^א) שה קמ"ל אס שאס שוחט שור צפני עצמו חייב ליתן מתנות: **הוצת.** משמע אפילו וצח אחד: **הדין עם הטענה.** דינו של כהן לתבוע מן הטבח המתנות ואע"פ שאין הבהמה של טבח אלף משל

אחרים: **בתני' צבור.** של ישראל שנתערב צמאה צהמות אחרות: **צומן שמאה.** צני אדם שוחטין את הבהמות פוטרים את כולן ממתנות כהונה דכל אחד ואחד יכול לדחות את עצמו ולומר לכהן בכור שלי הוא וכן שני וכן שלישי: **ואם אחד שוחט אס כולן.** אין פוטרין אותם מאה צהמות מליטין מתנות לכהן אלף אחד הואיל שהוא שוחט את כולן אבל אחד יכול לפטור מן המתנות שאי אפשר שלא יהא הכבור אחד מהן ויכול לומר זה הוא ומן הכבור אין נותנים שאין קדושה חלה על קדושה: **לריך שירשום.** ע"ששה פור סימן שיצינו הירושם שאינו כולו של ישראל: **אם אמר.** כהן לישראל אני מוכר לך פרה זו חוץ מן המתנות שבה פטור ישראל מן המתנות: **ואם אמר.** ישראל לחצירו טבח מכור לי כו' כדפרישנא לעיל (דף קלא:.) **גב' אמאי.** פוטרים את כולן הא יכול לצא כהן עליו משני נדדין כלומר בשני כחות ולימא ליה אי בכור הוא כוליה ידידי הוא:

הזרוע והלחיים פרק עשירי חולין

קלב.

דבי רבי ישמעאל תנא כהן ולא כהנת. נראה דלא ממעט אלף צנשאת לזר אבל לא נשאת כיון דלכלה בתרומה דחמירא כ"ש דיהבי^א) ליה מתנות ומיהו אפשר דלא יהצין לה לר' ישמעאל: **רב כהנא אבא בשביא** **אשתו.** זהו רב כהנא שגלה מבבל לא"י

דפרק הגזול בתרא (ב"ק דף קיז.) שלא היה כהן כדאמרין בסוף אלו עוברין (פסחים דף מט.) אמר רב כהנא אי לאו דנסיצת כהנתא לא גלאי ואחר יש שהיה כהן צפ"ק דקדושין (דף טז.) רב כהנא שקל סודרא צפדין הבן.

[וע"ע מוס' קדושין ט. ד"ה ר"כ ומוס' ב"ב קי. ד"ה ולא ובפסחים מט: ד"ה אמרן: **ה"ג** מאי נוהגין נמי דקמני בחיי מתנות: **חלבו אסור בחלב** **בהמה** ודמו מעון בסוי בחיה וחייב במתנות כבהמה. הא דלא קמני הני תרתי דשוה לזהמה ציזח משום דניחא ליה למיתני דס וחלבו צוה אחר זה שסמוכין בכל מקום: **ואם איתא חייב בחצי מתנות מבעי** **צ"ה.** צהיהא דלעיל ניחא ליה טפי דלא מני בה חייב אלף נוהגין: **בזמן שמאה שוחטים כולן פטורים.** ע"כ כשכולן צעלי מומין איירי דאין שוחטין צבור אלא"כ נפל צו מוס ומדנמתרב ואין מכירין צו א"כ גם האחרים צעלי מומין הם: **וצריך** **דרשום.** סימן על הבשר גילין היו לרשום צשר

שפטור מן המתנות והיו מכירין אלף חצי ואל"ת כיון דלית ליה לכהן אלף חצי צלוי ליפטור וחצי ליחייב מידי דהוי אכזזי בחצי על המ"שית דמחייבי רבנן צנא מתנות וי"ל דהתם כל שיות שבו מחייב והכא לא מחייב כל שיות שבו לכך פטרי לגמרי: **אמאי יבא עזיו משני צדדיים.** צפ"צ דבכורות (דף יח:)

איכא פלוגתא גבי שמי רחלות אחת צכרה ואחת לא צכרה וילדו שני זכרים אחד לו ואחד לכהן והשני יריעה עד שיקטלצז חייבי צמתנות ור' יוסי פוטר והן סתמא כר"מ דצמוספתא (פ"צ דבכורות) מסיים צה דצרי ר"מ ומפרש צגמ' טעמא דר"מ משום דצא עליו כהן משני נדדין ואע"ג צכצר לקח אחד והשתא לא מצעיא לר"מ דפריך הכא שפיר אלף אפילו רצי יוסי דפליג התם היינו משום דלא מצי אמר אי בכור הוא כוליה ידידי הוא סכצר לקח אחד אבל הכא מודי משום דמצי אמר אי בכור הוא כוליה ידידי הוא ומשני שמכור לישראל צצמונו ואפי' לר"מ דמחייב התם משום דממה נפשך אית ליה מתנות גציה אבל הכא ספק גמור והמוציא מחצירו עליו הראיה:

כשהוא **מתני'** **בכור שנתערב במאה בזמן שמאה שוחטין את כולן פוטרים את כולן אחד שוחט את כולן** **א**^א) **פוטרים לו אחד** **ה**^א) **השוחט לכהן ולעובד כוכבים פטור מן המתנות והמשתתף עמהן צריך שירשום** **ואם אמר** **ח**^א) **חוץ מן המתנות פטור מן המתנות** **א**^ב) **אמר מכור לי בני מעיה של פרה והיו בהן מתנות נותנן לכהן ואינו מנכה לו מן הדמים לקחן הימנו במשקל נותנן לכהן ומנכה לו מן הדמים: **גב' ואמאי יבא** עליו כהן משני צדדין ולימא ליה אי בכור הוא כוליה ידידי הוא ואי לאו בכור הוא הב לי מתנתאי אמר**

את כולן אחד שוחט את כולן^א) פוטרים לו אחד^א) השוחט לכהן ולעובד כוכבים פטור מן המתנות והמשתתף עמהן צריך שירשום ואם אמר ח^א) חוץ מן המתנות נותנן לכהן ואינו מנכה לו מן הדמים לקחן הימנו במשקל נותנן לכהן ומנכה לו מן הדמים: **גב' ואמאי יבא** עליו כהן משני צדדין ולימא ליה אי בכור הוא כוליה ידידי הוא ואי לאו בכור הוא הב לי מתנתאי אמר

את כולן אחד שוחט את כולן^א) פוטרים לו אחד^א) השוחט לכהן ולעובד כוכבים פטור מן המתנות והמשתתף עמהן צריך שירשום ואם אמר ח^א) חוץ מן המתנות נותנן לכהן ואינו מנכה לו מן הדמים לקחן הימנו במשקל נותנן לכהן ומנכה לו מן הדמים: **גב' ואמאי יבא** עליו כהן משני צדדין ולימא ליה אי בכור הוא כוליה ידידי הוא: **אמר**

עין משפט ור מוצה

בג א מיי פ"ט מהל' בכורים הל' כ סנה עשין קמב טושי"ע י"ד סי' סא סעף ח:

בד ב מיי פ"א שם הל' י סנה עשין קמב טושי"ע י"ד סי' סא סעף יח:

בה ג מיי פ"ט שם הל' ה סנה עשין קמב טושי"ע י"ד סי' סא סעף יז:

בז ד מיי שם טושי"ע שם סעף יח:

בז ה מיי פ"א מהלכות מאכלות אסורות הל' יג סנה לאוין קנא טושי"ע י"ד סי' סא סעף ח:

בז ו מיי פ"ד מהלכות שחיטה הל' ד ופ"א מהל' מאכלות אסורות הל' יג סנה עשין סד טושי"ע י"ד סי' סא סעף ג:

בז ז מיי פ"ח מהל' מאכלות אסורות הל' יג סנה לאוין קלט טושי"ע י"ד סי' סא סעף י:

בז ח מיי פ"ט מהלכות מאכלות אסורות הל' יג סנה עשין קמב טושי"ע י"ד סי' סא סעף כ:

עין משפט ונר מצוה

לג א טוש"ע י"ד סי' סא סעיף כ':
לד ב מ"י פי"ט מהל' כבודים הל' י טוש"ע שם סעיף כח:
לה ג ד מ"י שם הל' ט טוש"ע שם סעיף כד:
לו ה ו מ"י שם הל' ח טוש"ע שם סעיף ט:
לז ז מ"י שם הל' יד טוש"ע שם סעיף ה:
לח ח מ"י שם הל' כב טוש"ע שם סעיף יב:

תורה אור השלם

1. וְהָיָה יְהוָה מְשַׁפֵּט הַכּוֹכָבִים מֵאֵת הַיָּם מֵאֵת זִבְחֵי הַזָּבָח אִם שׁוּר אִם שָׁה וְנָתַן לַפֶּה הַזֶּה וְהַלְוִיִּים וְהַשִּׁבְיָה:

דברים יח ג
2. וַיְדַבֵּר יְיָ אֶל אֶהֱרֹן וְאֵנִי הִנֵּה נֹתְנִי לָךְ אֶת מִשְׁמַרְתִּי תַרְמוּמֵי לֶכֶל קֹדֶשׁ בְּבֵי יִשְׂרָאֵל לָךְ נֹתְנִים לְמִשְׁחָה וּלְבָבֶיךָ לְחֹק עוֹלָם:

במדבר יח ח
3. הַמִּקְרִיב אֶת דָּם מִבְּנֵי אֶהֱרֹן לֹא יִתְּנֶה שׁוֹק הַיָּמִין קִלְמָתוֹ:

ויקרא ז לג

קלב:

כשהוא אומר מאת זובחי הזבח, דמיירי בטבח ולא קאי אעם דנמעט טבח כהן מדלא כתיב מאת העם זובחי הזבח וכתיב מאת זובחי ימירה הפסיק הענין דלכל שהוא טבח קאמר ואפילו כהן הואיל ושחיט צהמת ישראל אצל אס היתה שלו אפילו למכור רחמנא פטריה אלא דמדרבנן גזרו כשהוא טבח ליתן מתנות כהונה אפילו הצהמה שלו שלא ירגילו טבחי ישראל לשתף כהנים עמהם ליפטר מן המתנות ועד ג' שצמות דאיכא למימר דדידיה שחיט לא גזרו צבנן ואוקמוהו על דין מורה ומכאן ואילך גזרו וכי קבע מסכתא מיד מוכח ללאו לדדיה שחיט ולכן גזרו לאלתר כדמוכח בסמוך ולא כפי' הקונטרס דפירש דחייב מה"ט בשוחט למכור דא"כ שנים או שלשה שצמות אלאי פטור אטו שלשה שצמות כתיבי צרכא ועוד אי מן התורה א"ל שאלה היה יודע ר' טבלא דבר זה אלא ודאי תקנת חכמים היא כדפירשנו ור' טבלא לא הוה שמיע ליה הך תקנתא עד דלמך ליה ר"י: **בא"ל**ן אויבא שבליים. ממש דמתנות ילפינן נתינה נתינה מתרומה צ' ראשית הגז (לקמן דף קלו.). **אין נאבאין אלא צאי ואלא** בחדלא. ור"ת דבפ' כל המדיר (נזמים דף 5:) אמרי' ובכולן רשאין הכהנים לשנות באכילה לאוכלן כליוין שלוקין מצושלין ואמר בגמרא^א טעמא משום דכתיב צהו למשהה פירוש לגדולה כדרך שהמלכים אוכלין ונראה דודאי כמו שטוב לו ונהנה יותר מצי אכיל להו אצל אדם שטוב לו עלי כשלוך ומצושל יאכל עלי שהוא דרך גדולה יותר: **ולאן** מיצתא היא דתניא בו'. הוה מצי למימר מדאמרין צריש פירקין^ב המחזיקין צמורת ה' יש להם מנת משמע מחזיק אפילו שאין צקין^ב: קבלות

עשה ציצית ואינו עושה מכין אותו עד שתצא נפשו אלא דקנסין להו בלא אתרייתא כי הא דרבא קנים אטמא רב נחמן בר יצחק^א קנים גלימא ואמר רב חסדא ה"זרוע לאחד וקבה לאחד לחיים לשנים איני והא כי אתא רב יצחק בר יוסף אמר במערבא פלגינן להו יגרמא גרמא התם בדתורא^ב אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן אסור לאכול מבהמה שלא הורמה מתנותיה^ב אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן כל האוכל מבהמה שלא הורמה מתנותיה כאילו אוכל מבאים^א ולית הלכתא כוותיה אמר רב חסדא מתנות כהונה אין נאכלות אלא ה"צלי ואין נאכלות אלא בחדלל מאי טעמא אמר קרא^ב למשחה^ב לגדולה כדרך שהמלכים אוכלים ואמר רב חסדא עשרים וארבע מתנות כהונה כל כהן שאינו בקי בהן אין נותנין לו מתנה ולאו מילתא היא^א דתניא רש"א כל כהן שאינו מודה בעבודה אין לו חלק בכהונה שנאמר^ב המקריב את דם השלמים ואת החלב מבני אהרן לו תהיה שוק הימין למנה אין לי אלא זה בלבד מנין לרבות חמש עשרה עבודות כגון^א היציקות והבלילות והפתיתות והמליחות תנופות והגשות [והקמיצות] הקטרות [והמציות] [והמליקות] וקבלות

היה מחלק האזר לשנים עדיין יש צכל חלק וחלק שיעור נתינה מעליא אצל צצהמה דקה אס היה מחלק האזר לשנים לא היה צכל חלק נתינה מעלייתא ורחמנא אמר [דברים יח] ונתן לכהן נתינה יפה: **למשחה**. צמתנות כהונה כתיב צויקח קרח לך נתמים למשחה כל מתנות שנתתי לך צכהונתך נתתי לך לגדולה כדמתרגמינן^א לרצותא: **עשרים וארבע**. לקמן בפירקין (קלג:) חשיב להו: **שאינו צקי צהן**. היאך דין מתנה היאך נאכלין בגדולה: **שאינו מודה צעבודה**. שאמר צלצו דברי הצל הן ולא צוה המקום להקריב לו קרבנות אלא משה צדה מלצו: **אין לו חלק צכהונה**. אין לו חלק צקדשים: **המקריב**. היא הולכה: **היציקוס והצלינות**. שותן שמן צצמנה וצוללה וחחר ונותן עליה שמן לקיים צה מצות יציקה ויצק עליה שמן [ויקרא צ] כדאמרין צאלו מנחות^א דכולן צריכות שלשה מתנות שמן: **הפסיתוס**. מנחת מצבת ומרחשת ומנחת מאפה תנור שהיו נקמאות לאחר אפיה פותמן ומחזירן לסולתן וקומץ^א דכתיב [שם] פתות אותה פתים וגו': **המליחות**. צמלח תמלח [ויקרא צ]: **הטנופות**. מוליך ומציא. ולא כל המנחות טעונות תנופה והגשה והתם [מנחות ס. ואילך] מפרש להו יש טעונות תנופה ולא הגשה הגשה ולא תנופה לא תנופה ולא הגשה. ומה היא הגשה מגישה כשהיא צכלי קודם קמיאה ומגישה לקרן מערבית דרומית כנגד חודה של קרן צמנחות (פא.) וצקוטה (יד.): והמליקות גרסין ולא גרסין והקריבות. דהא איהו חשיבא צרישא וצהדיא פרט צה קרא [ויקרא יי] המקריב את צצח השלמים והיא הולכה:

הזרוע והלחיים פרק עשירי חולין

אמר רב אושעיא. הכא צמאי עסקינן דקתני מתניתין דפוטרינן את כולן צצא אותו צכור ליד כהן ונפל צו מוס קצוע: **וליתני כהן ועוצד כוכבים** כו'. דהא לא איקרו עם ומאי איריא דקתני השוחט: **ואם אומרת**. מתניתין דקתני השוחט אתא לאשמועינן דבעלמא

היכא דקשחיט צהמת ישראל הדין עם הטבח דינו של כהן לתצוב מתנותיו מן הטבח והכא כיון שהצהמה של כהן ועוצד כוכבים הוא פטור הטבח מן המתנות והא לא מצינן למילף מכהן ועוצד כוכבים לחוד: **ולא מאת הכהנים**. קס"ד^א דכהנים לא איקרו עם: **כשהוא אומר מאת זובחי הזבח**. כלומר^א מי שהוא ואפילו כהן להציא כהן שנעשה טבח למכור אצל הצהמה שהוא שוחט לצרכו פטור: **והוא דחיקא ליה מילתא**. דחוק ועני היה: **דמגו דפטור** להו **ממסגתא**. מזרוע לחיים וקבה כדאמרין צמתני' המשחמף עמהם פטור מן המתנות: **חייבים**. להאי ישראל שנשחמף עם אותו כהן: **ויל אפיין**. הוצא אותם מתחת ידיך ותתנם לכהן: **מפיקנא לך כו'**. כלומר כל ראותיו וסיעותיו אמנה לו: **מאונך**. מאונך: **ססים** ושלש שצתוס פטור מן **המסנות**. לתתם לכהן אחר משום דלכתי לא קציע ואיןן יודעין עדיין שהוא טבח אצל מכאן ואילך חייצ הואיל דקציע: **לעציד** ליה **מר הכי** דדרכי אחא. ותפטרנו משמים ושלש שצתות: **א"ל הכי** מילי.

דקא"ר אחא חוקני דרוס דשמים ושלש שצתות פטור: **היכא דלא קציע מססתא**. חנות: **אצל הכא**. האי טבח כהן צכר קציע חנותו וגלי אדעתיה דקציע: **דלא מפריש מסנתא**. לכהן אחר: **הא עשרין וסרסין שנין**. כלומר צכר עצרו כ"צ שנה: **למאי הלכסתא**. קאמר הא עשרין ותרתינן שנין: **אילימא**. דמאחר שעמדו צשמתא כ"צ שנה תו לא משמתין להו: **והסניא צד"א**.^א דתו לא משמתין להו: **צמלות** ל"ס. דלית ציה מיתה או כרת דקס ליה דצדצה מיניה: **כגון אומרים** לו **עשה סוכה עשה לולב**. שאין צהן חסרון כיס כולי האי: **אלא**. הא קמ"ל רבה מאחר שעמדו צשמתייהו כ"צ שנה קנסיןן להו צלא התראה אצל קודם לכן לא: **קנים אטמא**. כל היקר היה גחלי^א ממי שלא היה רוצה לתת המתנות לכהן והיה נותנה לכהן: **ואמר רב חסדא**. מתנות כהונה כך היא נחלקת זרוע היה נותן ישראל לכהן אחד וקבה לכהן אחד ולחיים לשני כהנים: **גרמא גרמא**. כל ועס ועס היה מחלק לשנים: **הסם צדסורא**. צשור הגדול שאצריו גדולים ציותר דאפילו היה צכל חלק וחלק שיעור נתינה מעליא אצל צצהמה דקה אס היה מחלק האזר לשנים לא היה צכל חלק נתינה מעלייתא ורחמנא אמר [דברים יח] ונתן לכהן נתינה יפה: **למשחה**. צמתנות כהונה כתיב צויקח קרח לך נתמים למשחה כל מתנות שנתתי לך צכהונתך נתתי לך לגדולה כדמתרגמינן^א לרצותא: **עשרים וארבע**. לקמן בפירקין (קלג:) חשיב להו: **שאינו צקי צהן**. היאך דין מתנה היאך נאכלין בגדולה: **שאינו מודה צעבודה**. שאמר צלצו דברי הצל הן ולא צוה המקום להקריב לו קרבנות אלא משה צדה מלצו: **אין לו חלק צכהונה**. אין לו חלק צקדשים: **המקריב**. היא הולכה: **היציקוס והצלינות**. שותן שמן צצמנה וצוללה וחחר ונותן עליה שמן לקיים צה מצות יציקה ויצק עליה שמן [ויקרא צ] כדאמרין צאלו מנחות^א דכולן צריכות שלשה מתנות שמן: **הפסיתוס**. מנחת מצבת ומרחשת ומנחת מאפה תנור שהיו נקמאות לאחר אפיה פותמן ומחזירן לסולתן וקומץ^א דכתיב [שם] פתות אותה פתים וגו': **המליחות**. צמלח תמלח [ויקרא צ]: **הטנופות**. מוליך ומציא. ולא כל המנחות טעונות תנופה והגשה והתם [מנחות ס. ואילך] מפרש להו יש טעונות תנופה ולא הגשה הגשה ולא תנופה לא תנופה ולא הגשה. ומה היא הגשה מגישה כשהיא צכלי קודם קמיאה ומגישה לקרן מערבית דרומית כנגד חודה של קרן צמנחות (פא.) וצקוטה (יד.): והמליקות גרסין ולא גרסין והקריבות.

מסורת הש"ס

א) [לקמן קלו.], ב) [ועי' מוס' שבת ס': ד"ה השחא ומוס' מדה לו: ד"ה ארבעים], ג) [כתובות פו., ד) [ועי' מוס' לקמן קלו: ד"ה כרי אלעלין], ה) מגילה כח. [ע"ש], ו) [צ"ל ואמר], ז) [סוטה טו. ונחסי כח. חא.], ח) [מנחות יח: ע"ש [מוספתא דמאי פ"ב ה"ז], ט) [מוספתא דמאי פ"ב ה"ז] ועי' צמס' מנחות יח: [נרש"ש מ"ז], י) [בס"א: כל, ז) [ועי' פירש"י צכתות], יא) [בס"א: לוקח, יב) [צ"ל לרבו], יג) [מנחות עד:], יד) [שם שם:], טו) [שם [בס"א.], טז) [דף קל:], יז) [ועי' מוס' מנחות יח: ד"ה מודה צעבות],

גליון הש"ס

בב' ולית הלכתא כוותיה. ע"י לעיל דף לו ע"ב מוס' ד"ה שלא ודף קלא ע"א ד"ה הי"ב ודף קלד ע"ב ד"ה דלשמי:

הגהות הב"ח

א) בב' אמר ר"י בן נוי וכל זקי דרוס:

הגהות מהר"ב

רנשבורג

א) בב' אמר ר' חסדא האי כהנא דלא מפרש מתנתא. צ"ב מ"י פ"ו מהל' פ"ח הל' יד אות י':

מוסף רש"י

הדין עם הטבח. דיע של כהן לתצוב מן הטבח המתנות ואע"פ שאין הצהמה של טבח אלא משל אחרים [ועי' קלב.], במה דברים אמורים. דלוקה ארבעים [כתובות יח.], דלרבעים ותו לא [ועי' קי.], במצות לא תעשה. צככר נעשית העצירה [שם], אבל במצות עשה. שלפניו ואינו רוצה לקיימה [שם], מכין אותו עד שתצא נפשו. קודם שעצר על העשה ויש צידו לקיים [כתובות יח.], חמש עשרה עבודות. נשואת כפים דכפטים וצחק חלא חשיב ליה [מנחות יח.],

מסורת הש"ס

(א) [מנחות יח:]; (ב) [עירובין נא. וס"ג]; (ג) [לקמן קלז:]; (ד) [שבת ט. תוספתא דסוטה פ"ד]; (ה) יומא לט. קדושין גג.. ו) [נעדרוך ערך חגס פי' אביי היה לו חולי כי ע"ש וע"ע ענך עקן ב"י]; ז) [עירובין גב: וס"ג]; ח) [מכות י. ע"ש, ט] [תפסדרין כג, י] [תוספתא דע"ז ספ"ו]; ט) [ז"ל כבוד ואין כבוד אלף תורה שנאמר כבוד חכמים יתנו ותמימים יתנו] טוב א"ר חמא בר חנינא כל העשה טובה למי שאינו יודע כאלו זורק אבן למקולס שנאמר כלרור אבן וגו' וחביי לא נראה לכתול תענוג. כל זה איתא בעי"ז; י) [תוספתא פ"ט ה"ב]; יא) [והרי"ף פי' חולי מנעיו הו"ו]; ב) [ס"א: עסוק בתלמודי,]

גאיון הש"ס

גמ' עם העובר כוכבים. ע"י כבודות דף ב ע"ב תוס' ד"ה אסור: רש"י ד"ה ובי ל' ובר' דק"ל ר"ה ית). וכו'. ע"י כשי"י שס שנבט כהיפוך מנאמן: תוס' ד"ה קבלות וכו' לא משתעי בקבלה. עיין וזבחים דף ז ע"ב:

הגהות הב"ח

(א) גמ' אמר רבה נדק לן בר יוסף: (ב) רש"י ד"ה נדק וכו' ורבה כהן הוה:

מוסף רש"י

בין מבפנים. בעורה כדמכז (ויקרא ט) וישא אהרן את ידיו וגו', ויהי מבחוץ. ככל עיר ועיר (מנחות יח). ונתן ולא שיטול מעצמו. והוא הדין לכל מתנות כהונה ולויה (שבת נו). חלקם שאלו בפיהם. משער ראשון הראו להם שלויים היו, שאלו כפיהם. מתוך שהיו גדולי הדור ופושטם לא היו מונעים מהם ופאר לויים עניים ומשערים (סע). הצנענים מושכין את ידיהם. גבי להם הפנים שמתן הדניק נשתלחה ברהם בלחם הפנים וכל כהן המניעו כות ית אוכל ושבע יס אוכל ומותר, מכאן ואילך נשתלחה מארה בלחם הפנים וכל כהן המניעו כסול הצנעון מושכין ידיהם מננו דלא מהני להו מדי' (קדושין יא).

הזרוע והלחיים פרק עשירי חולין

קבלות. קבלת הדם: ה**ואות**. היא זריקת דם הנורקים כמזבח בין הנימוזין כפנים על הפרוכת ועל מזבח הזהב בין הנימוזין כחוץ. שמיטה לא קחשיב שאף הזר כשר בה [זבחים לג:]: **עריפם העגלה**. ככהנים היא כדמכזיב (דברים כה) ונגשו הכהנים בני לוי: **טפרם מזורע**.

כצפירים להזות: **בין מבפנים**. במקדש כדמכזיב (ויקרא ט) וישא אהרן את ידיו וגו': **בין מבחוץ**. כגבזלין ככל עיר ועיר צבית הכנסת: **מזני אהרן**. ספייה דקרא דלעיל הוא: **חוטין שצליה אסורים**. משום דס: **כטוילא**. כצלי: **נדק לן**. מנסה אמתו אס נדע להשיב (ב) ורצא כהן היה: **דחטוף מתנשא**. מתניוקות שנושאין אותם לכהנים: **מי אמרינן חבובי קא מחצב המזהו**. ויפה הוא עושה: **ונתן**. לכהן ולא שיטול הכהן מעצמו: **במה אמרי הבו לן**. הייתי שואלו ציפה מלח שהייתי סבור שהוא חביב מזהו: **חלקס שאלו כפיהם**. דמגני להו קרא לצני שמואל ויטו אחרי הבצע אמר רבי מאיר שלא היה עבירת גזל בידם אלא חלק לוייה כגון מעשר ראשון היו שואלין כפיהם: **הלנועים מושכין אס ידיהם**. כחילוק לחם הפנים קאמר במס' יומא בערך בקלפי (דף גט). משמת שמעון הדניק נשתלחה מארה בלחם הפנים: **לאחוזקיי נפשיה כנהני**. שלא ישתכח הדצר שאני כהן: ופרקי' וליפרוס ידיה. כיון שאינו עושה אלא שלא ישתכח שס כהן מעליו יפרוס ידיו לדוכן כל השנה ומחזיק נפשיה ככהני: **אנסיה ליה עידיניה**. ש'עמים שקבע לתלמידיו היו טורדים אותו מלשא את כפיו שיהי עוסק לתלמידיו) בעת שהצבור נאספים לצית הכנסת: ודחיקא ליה מלשא. להווא אורצא מרבנן והכהן רוצה להנהיגו יתן לו חלק מתנותיו לקבל זרוע ולחיים כמזני העיר כשציל הכהן והוא יאכלס: **ואע"ג דלא אחי לידיה**. דכהן יכול לזכות לו: **כמכרי כהונה ולויה**. ככהן שהיה ניכר כעיר ורוב בני אדם אוהבים אותו ונותנין לו המתנות וצאותו כהן אמרינן דיכול לזכות מעשרותיו לאחר אף על גב דלא אחי לידיה. מכרי לשון (מלכים ב יב) איש מתת מכרו: **אמר ליה רבא לשמעיה**. לשמשו של כעה"ב והוא כהן ובעה"ב נותן לו מתנותיו: **וכי לא תאכיליה**. תן לי רשות ליקח מתנותיך לאוכלם מפני שהלשון עם הלחיים ניתן לכהנים ובעינין למיכל לישנא כחדרלא שהוא דצר חשוב והי"ג אמרינן כהשוכר את הפועלים

(בבא מציעא דף פו:): כדי להאכילם שלש לשונות כחדרל. ואף על גב דרצא נמי כהן הוה ע'דקיימא לן (ראש השנה דף יח). דמבני עלי אתא וצבכורות (דף כ). נמי אמרינן רבא הוה מצטל תרומת חוזה לארץ ברוב ואכיל לה צימי עומאתו מיהו מנפשיה לא מצי שקיל דמכזיב ונתן ולא שיטול מעצמו ומימר נמי לא בעי למימר הבו לי דתניא חלקס שאלו כפיהם להכי שקלס כתורת זר על ידי נתינת כהן ואף על גב דלא מטא לידיה דשמעא סמך רבא אדרב יוסף דלעיל: **רב ספרא לא אכל**. משום דלא מטא לידיה דשמעא: **מעדה בגד ציום קרה**. בגד צלוי ונרקב כמו (ישעיה מד) וכנגד עדים. בעת הקור אינו שזה כלום: **וכמו חומץ על נפר**. שאינו אלא מפסידו. נתר הוא מין צריך אלו"ס כלע"ז: **כן שר כשירים על גב רע**. כן האומר דברי תורה למי שאינו יודע להצין כהן: **משום דעברי אשמעתא דמר**. שלא סמכתי על שמועתך שאמרת דמותר לזורצא מרבנן לקבלה אף על גב דלא אתו לידיה דכהן: **כי אמרי אנא כחצר**. היכא דמוכי ליה כהן אחר שאינו כפוף לו אצל שמעא דבעל הבית על כרחו מוכי ליה לאדם חשוב שהוא צא כציתו של בעל הבית. אי נמי אימר דאמרי אנא דיכול לזכות מתנתא לאחר אף על גב דלא אתו לידיה: **דלא אפשר ליה**. כלומר לאיש שהוא עני ודחוק אצל רבא אפשר ליה ולא דחיקא ליה מילתא: כיון דלא עבר רב ספרא אשמעיה דרב יוסף מאי טעמא אקרייה כחלמיה: **כלפי רבא**. כלומר על רבא שלא ידע להצין כטעמו של רב יוסף הקרויה לרב ספרא כך: **נוף הוה**. אני שמעתי משום דהטיח כלפי מעלה במסכת תענית (דף מד): **דבעא מיטרא ללא צורך** משום יקרא דלמיה דשבור מלכא ואמרינן התם דליתחזי ליה אצוה כחלמיה וא"ל מי איכא דמיטרח קמי שמיא אשני דוכחיך אשני דוכתיה למחר אשכחיה לפוריה דמרשס כסכניי שנועדו מלאכי צלה להורגו צלילה. ולי נראה נוף משום האי מעשה: **ייע שריד כאהלו**. למי שירע שריד כאהלו תלמיד רע: **סאכלשו אש לא נופח**. אשו של גיהנם: **כוורק אבן למרקולים**. זו היא עבודתו כדאמרינן במסכת ע"ז (דף מט:): **ואפילו עם העוזר כוכבים**. בתמיה. ורמיניה המשתתף עם הכהן כו': **עם העוזר כוכבים**. או המוכר פסולי המוקדשין שנפדו ושחטן ומכרן והן פטורין מן המתנות כדאמר במתניתין [ק"ה] דלצי ואיל כתיב בהו [דברים יב]: **אינו צריך לרשום**. ולקמן [ע"ז] מפרש:

הזרוע והלחיים פרק עשירי חולין קלג.

קבלות. טוא"ת תיפוק ליה קבלת מהמקריב את דם השלמים דהקרבה הו לשון קבלה כדאמרינן פרק הקומץ [רצח] (מנחות דף יט). והקריבו בני אהרן מקבלה ואילך מזהו כהונה וי"ל דהכא כיון דמכזיב המקריב את דם השלמים ואת החלז ובחלז לא שייך קבלה דס נמי ע' לא משמעי כקבלה:

היציקות. צריש הקומץ [רצח] (שס דף יח:): פריך מינה להא דאמר התם לא יק כהן אלא זר כשר והכא קאמר שהיא עבודה המסורה לצני אהרן ומסקינן דלא כר"ש: **משקל נמי לא שקי'נא**. שלא אקרא גרגרין ולא אגזול ממי שצריך יותר ממני אע"פ שגם הוא לא היה עשיר: **לרב במעלי יומא דכפורי**. שיום טוב הוא כדאמר בפרק אותו ואת בנו (לעיל דף פג). ומתנות מרובות וכהנים מתאספין ואילו לא היה נוטל היו אומרים שאינו כהן: **אמר דיה רבא לשמעיה בו'**. רצא גרסי' דרצה כהן הוה כדאמר פרק עד כמה (בסויות דף כו). (רצא [רצח] הוה מצטל לה ברוב ואמרי' נמי (כ"ה דף יח). אצי ורצה מדבית עלי קא אתו:

זבחי
וכיון דשמענא להא דתניא ²⁷ויטו אחרי הבצע ר' מאיר אומר בני שמואל חלקם שאלו כפיהם מימר נמי לא אמינא ואי יהבו לי שקילנא כיון דשמענא להא ²⁸דתניא י'הצנועים מושכין את ידיהם והגרגרנים חולקים משקל נמי לא שקילנא לבר ממעלי יומא דכיפורי ²⁹הלאחוזקיי נפשיא כבהני ולפרוס ידיה ³⁰אנסיה ליה עירניה אמר רב יוסף יהאי כהנא דאית ליה צורבא מרבנן בשבבותיה ודחיקא ליה מילתא לזיכי ליה מתנתא ואף על גב דלא אתי לדידיה במכרי כהונה ולויה רבא ורב ספרא איקלעו לבי מר יוחנא בריה דרב חנא בר אדא ואמרי לה לבי מר יוחנא בריה דרב חנא בר ביזנא עביד להו עגלא תילתא א"ל רבא לשמעיה זכי לן מתנתא דבעינא למיכל לישנא כחדרלא זכי ליה רבא אכל ורב ספרא לא אכל אקרייה לרב ספרא כחלמא ³מעדה בגד ציום קרה חומץ על נתר ושר כשירים על לב רע אתא לקמיה דרב יוסף א"ל דלמא משום דעברי אשמעתא דמר אקריין הכי אמר ליה כי אמרי אנא באחר שמעא בעל כרחיה מזכי וכי אמרי אנא למאן דלא אפשר ליה הא אפשר ליה ואלא מ"מ אקריין הכי כלפי רבא ולקריין לרבא רבא נוף הוה א"ל אביי לרב דימי ופשטיה דקרא במאי כתיב א"ל ⁴השונה לתלמיד שאינו הגון גופל בגיהנם שנאמר ⁵כל חושך טמון לצפוניו תאכלהו אש לא נופח ירע שריד באהלו ⁶ואין שריד אלא ת"ח שנאמר ⁷ובשרידים אשר ה' קורא אמר רבי זירא אמר רב ⁸כל השונה לתלמיד שאינו הגון כוורק אבן למרקולים שנאמר ⁹כצורו אבן במרגמה כן גותן לכסיל ¹⁰כבוד וכתיב ¹¹לא נאווה לכסיל תענוג: והמשתתף עמהן צריך לרשום: ואפילו ¹²עם העובר כוכבים ורמיניהו ¹³המשתתף עם כהן צריך לרשום ¹⁴והמשתתף עם העובר כוכבים ופסולי המוקדשים אין צריך לרשום הכא

(ראש השנה דף יח). דמבני עלי אתא וצבכורות (דף כ). נמי אמרינן רבא הוה מצטל תרומת חוזה לארץ ברוב ואכיל לה צימי עומאתו מיהו מנפשיה לא מצי שקיל דמכזיב ונתן ולא שיטול מעצמו ומימר נמי לא בעי למימר הבו לי דתניא חלקס שאלו כפיהם להכי שקלס כתורת זר על ידי נתינת כהן ואף על גב דלא מטא לידיה דשמעא סמך רבא אדרב יוסף דלעיל: **רב ספרא לא אכל**. משום דלא מטא לידיה דשמעא: **מעדה בגד ציום קרה**. בגד צלוי ונרקב כמו (ישעיה מד) וכנגד עדים. בעת הקור אינו שזה כלום: **וכמו חומץ על נפר**. שאינו אלא מפסידו. נתר הוא מין צריך אלו"ס כלע"ז: **כן שר כשירים על גב רע**. כן האומר דברי תורה למי שאינו יודע להצין כהן: **משום דעברי אשמעתא דמר**. שלא סמכתי על שמועתך שאמרת דמותר לזורצא מרבנן לקבלה אף על גב דלא אתו לידיה דכהן: **כי אמרי אנא כחצר**. היכא דמוכי ליה כהן אחר שאינו כפוף לו אצל שמעא דבעל הבית על כרחו מוכי ליה לאדם חשוב שהוא צא כציתו של בעל הבית. אי נמי אימר דאמרי אנא דיכול לזכות מתנתא לאחר אף על גב דלא אתו לידיה: **דלא אפשר ליה**. כלומר לאיש שהוא עני ודחוק אצל רבא אפשר ליה ולא דחיקא ליה מילתא: כיון דלא עבר רב ספרא אשמעיה דרב יוסף מאי טעמא אקרייה כחלמיה: **כלפי רבא**. כלומר על רבא שלא ידע להצין כטעמו של רב יוסף הקרויה לרב ספרא כך: **נוף הוה**. אני שמעתי משום דהטיח כלפי מעלה במסכת תענית (דף מד): **דבעא מיטרא ללא צורך** משום יקרא דלמיה דשבור מלכא ואמרינן התם דליתחזי ליה אצוה כחלמיה וא"ל מי איכא דמיטרח קמי שמיא אשני דוכחיך אשני דוכתיה למחר אשכחיה לפוריה דמרשס כסכניי שנועדו מלאכי צלה להורגו צלילה. ולי נראה נוף משום האי מעשה: **ייע שריד כאהלו**. למי שירע שריד כאהלו תלמיד רע: **סאכלשו אש לא נופח**. אשו של גיהנם: **כוורק אבן למרקולים**. זו היא עבודתו כדאמרינן במסכת ע"ז (דף מט:): **ואפילו עם העוזר כוכבים**. בתמיה. ורמיניה המשתתף עם הכהן כו': **עם העוזר כוכבים**. או המוכר פסולי המוקדשין שנפדו ושחטן ומכרן והן פטורין מן המתנות כדאמר במתניתין [ק"ה] דלצי ואיל כתיב בהו [דברים יב]: **אינו צריך לרשום**. ולקמן [ע"ז] מפרש:

הכא

עין משפט ונר מצוה

ל^א א מיי' פ"א מהל' כבורס הל' א:
מ^ב ב מיי' פ"ו מהלכות מאלכות אסורות הל' יג סמג לאוין קלו קלח טוש"ע י"ד סי' סה סעי' א:

מ^א ג ד ה מיי' פ"ט מהל' כבורס הל' כב וספ"ב מהלכות תרומות הלכה יטן סמג עשין קמב טוש"ע י"ד סי' סא סעיף יא:

מ^ב ו ז מיי' פ"ט מהלכות כבורס הל' כא טוש"ע שס סעיף ד:
מ^ג ח מיי' פ"ד מהל' ת"ת הל' א טוש"ע י"ד סי' רמו סעיף י:

תורה אור השלם

- ↑ וזה ידקה משפט הכהנים מאת דקעם מאת זבחי הובחב אם שור אם שח ונתן לבתן ודורע ודלקתיהם ודקבחה:
- ↑ דברים יח ג
- ↑ וזה קלכו כניו בדרךכו וישו אחרי הבצע ויקרי שחך וישו משקט:
- ↑ שמואל א ח ג
- ↑ מעדה בגד ציום קרה חומץ על נתר ושר בשירים על לב רע:
- ↑ משלי כה כ
- ↑ כל חושך טמון לצפוניו תאכלהו אש לא נפח ירע שריד באהלו: איוב כו כו
- ↑ וזהה כל אשר יקרא בשם יי' יקלט כי בחר ציון וברושלם תהיה פליטה כאשר אמר יי' ובשרידים אשר יי' קרא: יואל ג ה
- ↑ כצורו אבן במרגמה כן גותן לכסיל כבוד:
- ↑ משלי כו ח
- ↑ לא נאווה לכסיל תענוג אף כי לעבד משל בשירים: משלי יט י